

A Fővárosi Ítéltábla a Szűcs Péter Ügyvédi Iroda (fél címe, ügyintéző: dr. Szűcs Péter ügyvéd) által képviselt I.rendű felperes neve (**I.rendű felperes címe**) I. rendű, II.rendű felperes neve (uo.) II. rendű és kiskorú III.rendű felperes neve (uo.) III. rendű felpereseknek - a Jaczkovics Ügyvédi Iroda (fél címe, ügyintéző: dr. Kósa Lehel ügyvéd) által képviselt **alperes neve (alperes címe)** alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék - 75. sorszámu végzéssel kijavított - 2018. november 29. napján kelt 5.P.25.901/2014/72. számú ítélete ellen az I-III. rendű felperesek részéről 74. sorszámu alatt, az alperes részéről 76. sorszámu alatt előterjesztett és 81. sorszámu alatt kiegészített fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben, a következők szerint változtatja meg:

- az I-II. rendű felpereseket egyetemlegesen megillető kártérítés összegét 29.572.035 forintról 28.443.941 (Huszonnyolcmillió-négyszáznegyvenháromezer-kilencszáznegyvenegy) forintra leszállítja azzal, hogy ezen összegben belül az alperes 2014. április 7. napjától 6.530.560 forint helyett 8.037.612 (Nyolcmillió-harminchétezer-hatszázötvenkét) forint után köteles megfizetni a törvényes mértékű késedelmi kamatot, egyúttal mellőzi a részösszegek közül az alperes 864.000 forint és 1.771.146 forint, valamint ezen összegek késedelmi kamatának a megfizetésére kiterjedő kötelezettségét;
- kötelezi az alperest, hogy - 15 napon belül - fizessen meg az I. rendű felperes részére 1.771.146 (Egymillió-hétszázhetvenegyezer-száznegyvenhat) forintot és ezen összeg 2012. október 18. napjától 2013. június 30. napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon, 2013. július 1. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet követő első napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát;
- az I-II. rendű felpereseket 2018. szeptember 1-től egyetemlegesen megillető havi járadék összegét 236.354 forintról 251.537 (Kétszázötvenegyezer-ötszázharminché) forintra felemeli azzal, hogy a járadékot minden hónap 10. napjáig előre köteles megfizetni az alperes.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyja.

Kötelezi az alperest, hogy - 15 napon belül - fizessen meg együttesen az I-III. rendű felpereseknek 200.000 (Kétszázezer) forint plusz áfa összegű fellebbezési eljárási költséget.

A le nem rótt 1.385.000 (Egymillió-háromszáznyolcvanötezer) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

### Indokolás

Az I. rendű felperest ikerterhességének 24. hetében, 2009. június 24-én vették fel az alperesi kórházba, ahol késői terhességi toxémia diagnózisával kezelték. Az egyik magzat szívműködésének leállása miatt 2009. július 7-én profilaktikus császármetszést végeztek, 14 óra 10 perckor megszületett a III. rendű felperes, míg a másik magzat halva született meg. Születését követően a III. rendű felperest intubálták, és gépi lélegeztetésbe kezdték, de oxigenizációja nem volt sikeres, néhány napon belül agyvérzést kapott, melynek a kezelése során shunt műtétet végeztek. Mindezen ártalmak következtében a III. rendű felperes testi és szellemi fejlődése jelentősen elmarad a kortársaitól, látásképtelen, nem tanult meg beszélni, hallása nagyon gyenge, önálló helyzetváltoztatásra képtelen, nem vált szobatisztává, továbbra is pelenkázni kell. A III. rendű felperesnél gyakoriak az epilepsziás rohamok, állapotánál fogva folyamatos felügyeletet igényel. A teljes mozgásképtelenség kialakulásának megakadályozása céljából naponta többször kell tornáztatni és masszírozni, de a csecsemő korában megkezdett rehabilitáció ellenére állapotában nem várható jelentős javulás. A III. rendű felperes ápolását, gondozását és ellátását szülei az I-II. rendű felperesek végzik a nagyszülők segítségével.

A III. rendű felperes megszületése óta az I-II. rendű felpereseknek két egészséges gyermeke született, akik szeretettel viszonyulnak a III. rendű felpereshez.

Az elsőfokú bíróság 25. sorszámu - a Fővárosi Ítéletábrla .../7. számú közbenső ítéletével helybenhagyott - közbenső ítéletével megállapította, hogy az alperest teljes kártérítő felelősség terheli a III. rendű felperes egészségkárosodása és „ikertestvére”, a „B” magzat halála miatt, valamint az ezekkel kapcsolatosan az I-III. rendű felpereseket ért károkért, illetve hátrányokért.

Az I-III. rendű felperesek keresetükben vagyoni és nem vagyoni káraik megtérítésére kérték kötelezni az alperest, követelésük összegét a közbenső ítélet jogerőre emelkedését követően pontosították.

Az alperes ellenkérelme a vagyoni károk tekintetében az elutasításra irányult, álláspontja szerint az I-II. rendű felperesek követelése elévült. Mindhárom felperes tekintetében túlzónak tartotta a nem vagyoni kártérítés összegét. Elévülési kifogása eredménytelensége esetére 10.000.000 forintban kérte maximálni a vagyoni kártérítés összegét, míg a ruhakopás és gyermekfelügyelet címén érvényesített igényeknek teljes elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I-II. rendű felpereseknek személyenként 10.000.000 forint, a III. rendű felperesnek 20.000.000 forint nem vagyoni kártérítést, ezen összegek 2009. július 7-től járó törvényes mértékű késedelmi kamatával; az I-II. rendű felpereseknek - mint egyetemleges jogosultaknak - további 29.572.035 forintot és ezen összeg részösszegei után különböző időponttól járó törvényes mértékű késedelmi kamatával; 2018. szeptember 1. napjától havi 236.354 forint járadékot, valamint 1.800.000 forint plusz áfa összegű perköltséget. Ezt meghaladóan elutasította a keresetet, és megállapította, hogy a le nem rótt 1.500.000 forint kereseti illetéket és az állam által előlegezett 1.054.382 forint szakértői díjat az állam viseli.

Döntésének jogi indokolása szerint az I-III. rendű felperesek a pert megelőző felszólító levelükben generálisan érvényesítettek kártérítési igényt, tartalmára figyelemmel a felszólító levél anélkül is

megszakította az elévülést, hogy abban felsoroltak volna minden egyes vagyoni kártételt. Annak nem volt eljárási akadálya, hogy a keresetlevélben megjelölt követelésüket az I-III. rendű felperesek felemeljék, az összecszerűség megváltoztatására a perjogi szabályoknak megfelelően került sor. Az elévülési kifogás alaptalansága folytán a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (régí Ptk.) 355. §-a alapján az I-III. rendű felpereseket megillető kártérítés összegéről határozott, mivel a közbenső ítélet jogerőre emelkedésével eldőlt, hogy a kártérítési kereset jogalapja fennáll.

A nem vagyoni kártérítés összegének a meghatározása során figyelembe vette, hogy a halmozott hátrányokkal küzdő, fejlődésében visszamaradt és önállóságra képtelen gyermek az egész család életét negatív irányban változtatta meg. A szülők minden szabadidejét károsodott gyermekük ellátása köti le, nem élhetik a kiegyensúlyozott emberek mindennapjait. A három gyermek nevelését nagyon feszes időbeosztással és minimális alvással tudják csak megoldani, de így is minden tőlük telhetőt megtesznek a III. rendű felperes fejlesztése érdekében. Mindemellett nagy lelki megterhelést jelent számukra a III. rendű felperes jövője miatti aggodalom, szorongva gondolnak rá, hogy mi lesz beteg gyermekükkel, ha ők már nem tudják gondozni. Jelenlegi személyiségükben nagyfokú beszűkültség és depresszív tünetképződés figyelhető meg, mivel egymásra nem jut idejük, házasságon belüli elszigetelődésük, elmagányosodásuk tárható fel. Ezen nem vagyoni sérelmek súlyosságára, és a III. rendű felperes rendkívül nagymértékű egészségkárosodására figyelemmel, valamint ikertestvérének a méhen belüli elhalása okán - a káresemény idején érvényesülő ár- és értékviszonyokat irányadónak tekintve - a szülők részére személyenként 10.000.000 forint, míg beteg gyermekük részére 20.000.000 forint nem vagyoni kártérítést állapított meg, amit a régi Ptk. 301. § (1) bekezdésében megállapított törvényes mértékű késedelmi kamattal megnövelve köteles részükre megfizetni az alperes.

A vagyoni kártérítés körében az ápolás-gondozás többletköltségének megállapítása során figyelembe vette, hogy a III. rendű felperes esetében a szokásos tevékenységek, az etetés, az itatás, az altatás, a tisztába tevés, a játék, mind-mind időigényesebben oldhatóak meg; ez egy egészséges gyermek esetében átlagosan napi 6,5 órás időtartamot vesz igénybe. Kártérítésként azonban csak a többletráfordítás vehető figyelembe, így a keresetben megjelölt összegeket 50%-kal csökkentette, ezen a címen 6.530.560 forint egyösszegű kártérítést állapított meg, ezen összeg 2014. április 7-től járó törvényes mértékű késedelmi kamatával azzal, hogy költségpótló járadékként az alperes 2018. szeptember 1-jétől kezdődően havi 65.793 forint járadékot köteles megfizetni.

A háztartási kisegítés többletköltségét abból kiindulva határozta meg, hogy a rendszeres takarítás, az étkezés során felmerülő szennyeződések, a külön főzés, a pépesítés, az eszközök fertőtlenítése és többletmosás valóban több időt vesz igénybe, de nem éri el az I-II. rendű felperesek által megjelölt napi 2-3 órát. E munkafolyamatok reális időigényességére figyelemmel a keresetben megjelölt összegeket egyharmaddal, azaz 33%-kal csökkentette, és ezen a címen 2.460.051 forint egyösszegű kártérítést állapított meg ezen összeg 2015. február 2-től számított középarányos késedelmi kamatával, azzal, hogy költségpótló járadékként az alperes havi 34.898 forint járadékot köteles megfizetni.

A ruhakopás többletköltségét a keresetben megjelölt összegek 20%-os mérséklésével határozta meg, ezen a címen 520.412 forint egyösszegű kártérítést és havi 6.169 forint járadékot állapított meg.

A rehabilitáció többletköltségének a meghatározása során számba vette mindazokat a terápiás eljárásokat, amelyeket a szülők igénybe vettek beteg gyermekük fejlesztése érdekében, különös tekintettel arra, hogy az orvosszakértői vélemény szerint ezek a terápiák kivétel nélkül szükségesek és indokoltak voltak, noha a ... által végzett mozgásfejlesztés és az intenzív (spider suit) terápia hasznosságáról a szakértő nem tudott nyilatkozni. Az utóbbi terápiának többletköltségét 168.000 forintban, míg a DSGM terápia költségét 1.040.000 forintban határozta meg, és e két tétellel együtt az összes terápia többletköltsége megtérítése címén - a keresetnek helyt adva - 3.210.000 forint egyösszegű kártérítés és havi 40.000 forint járadék megfizetésére kötelezte az alperest.

A gyógyszerek és gyógyhatású készítmények többletköltségét az I-II. rendű felperesek által csatolt

számlák alapján állapította meg, ezen a címen - a keresetnek helyt adva - 4.766.767 forint megfizetésére kötelezte az alperest ezen összeg 2014. április 7. napjától számított törvényes mértékű késedelmi kamatával, azzal, hogy a havi járadék összege 18.696 forint.

A gyermekfelügyelet költsége címén érvényesített igényt is megalapozottnak tartotta, mivel a szülők kénytelenek voltak fizetett segítséget igénybe venni harmadik gyermekük felügyeletére. Ez a többletkiadás áttételesen kapcsolódik a III. rendű felperes súlyos egészségkárosodásához, mivel két egészséges gyermek „cipelése” még megoldható lett volna, de a III. rendű felperes súlyos fogyatékosága miatt nem volt megvalósítható. Ezen a címen - a keresetnek helyt adva - a harmadik gyermek 10 hónapos korától a másfél éves koráig felmerülő költségeket számolta el, amely összesen 864.000 forintot tesz ki, ezen összeg 2016. szeptember 30. napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamatával.

Az I. rendű felperes jövedelemvesztését - a keresetnek helyt adva - 1.771.146 forintban határozta meg azzal, hogy 2012. október 18-tól köteles az alperes a törvényes mértékű késedelmi kamatot is megfizetni.

Mindezen tételeken felül a jövőre nézve fizetendő járadék körében figyelembe vette az élelemfeljavítás többletköltségét, a pelenkázás többletköltségét, a rehabilitációs eszközök többletköltségét, a közlekedési többletköltséget, valamint a kísérő többletköltségét.

A nagyobb részt pernyertes I-III. rendű felperesek perköltségeinek a meghatározásakor a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (régi Pp.) 81. § (2) bekezdését alkalmazta.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I-III. rendű felperesek és az alperes egyaránt fellebbezést jelentett be.

Az I-III. rendű felperesek fellebbezésükben az elsőfokú bíróság ítéletének a részbeni megváltoztatását, és a részükre fizetendő kártérítés, valamint perköltség összegének felemelését kérték.

A III. rendű felperes a nem vagyoni kártérítés összegének a felemelését kérte a keresetében megjelölt 22.000.000 forintra. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem értékelte azt a nem vagyoni sérelmét, hogy már megszületésekor elvesztette az ikertestvérét. A jelenlegi ítélkezési gyakorlat szerint az elsőfokú bíróság által megítélt 20.000.000 forint csupán az egészségkárosodása okán elszenvedett nem vagyoni sérelmét kompenzálja, de nem nyújt kompenzációt az ikertestvére elvesztése miatt bekövetkezett sérelmére.

Az I-II. rendű felperesek fellebbezésükben kérték az ápolás-gondozás és a háztartási kisegítés többletköltsége címén megítélt kártérítés összegének a felemelését a keresetükben megjelölt összegre. Rámutattak: az elsőfokú bíróság az általuk csatolt statisztikai felmérés alapján állapította meg, hogy egy egészséges gyermek nevelése átlagosan napi 6,5 órás időtartamot vesz igénybe. Annak a két szakértői véleménynek azonban az elsőfokú bíróság nem tulajdonított jelentőséget, melyekkel bizonyították, hogy az óvodai és iskolai ellátás során a III. rendű felperes nem 2 főnek hanem 3 főnek felel meg. Ennélfogva az elsőfokú bíróság súlyosan megsértette a bizonyítékok mérlegelésére vonatkozó eljárási szabályokat, a bizonyítékokkal ellentétesen állapította meg, hogy a III. rendű felperes ellátása mindössze kétszer annyi időt vesz igénybe mint egy egészséges gyermek ellátása. A szakvélemények igazolták, hogy a III. rendű felperes ellátása napi 19,5 óra időráfordítást igényel, ami egy egészséges gyermek ellátásához képest napi 13 órás többletet jelent. Az 50%-os csökkentést az elsőfokú bíróság indokolatlanul alkalmazta, ezért az ápolás-gondozás többletköltsége címén megítélt egyösszegű kártérítést 13.061.120 forintra, míg a havi járadékot 131.586 forintra kérték felemelni.

A háztartási kisegítés többletköltségére vonatkozóan előadták: az elsőfokú bíróság nem tulajdonított kellő jelentőséget a tanúvallomásoknak, amelyek bizonyítják a többlet háztartási munkák tényét és időtartamát. A bizonyítékok alapján a minimálbérhez igazodóan felszámított kártérítés összege

megállapítható volt, ezért nem volt lehetőség a régi Pp. 206. § (3) bekezdésén alapuló mérlegelésre, és a keresetben megjelölt igény 33%-os csökkentésére. Erre figyelemmel az egyösszegű kártérítést 3.672.717 forintra, a havi járadékot 52.086 forintra kérte felemelni.

A jövedelemveszteség tekintetében az I-II. rendű felperesek fellebbezése nem érintette az összecszerűséget, azt kérték, hogy az e címen megítélt összeget az I. rendű felperes részére fizesse meg az alperes, mivel ezen a jogcímen kizárólag az I. rendű felperes érvényesített keresetet.

I-III. rendű felperesek számítása szerint együttes pernyertességük 94%-os, amelyhez viszonyítva az elsőfokú bíróság indokolatlanul alacsony összegben állapította meg a részükre fizetendő perköltség összegét. Álláspontjuk szerint az elsőfokú eljárás időtartama a per bonyolultsága, valamint a jogi képviselőjük által kifejtett munka mennyisége a pertárgy értéke alapján kiszabható ügyvédi költség másfélszeresére emelését indokolja [32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdés]. Erre figyelemmel az őket együttesen megillető perköltség felemelését kérték 2.675.253 forint plusz áfa összegre.

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének a részbeni megváltoztatását, és az őt terhelő marasztalási összegek csökkentését kérte.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság mindhárom felperes tekintetében indokolatlanul túlzóan állapította meg a nem vagyoni kártérítés összegét, figyelmen kívül hagyva a hasonló időszakra eső kárügyek kapcsán kialakult ítélkezési gyakorlatot, és helytelenül értékelte a nem vagyoni sérelmek súlyosságát. A bíróságoktól elvárható alkotmányossági követelményekre, a józanságra, személyes elkötelezettségre és mértéktartásra hivatkozással az I-II. rendű felpereseket személyenként megillető nem vagyoni kártérítés összegének a csökkentését kérte elsődlegesen 6.000.000 forintra, másodlagosan 8.000.000 forintra, harmadlagosan 9.000.000 forintra. Kérte a III. rendű felperest megillető nem vagyoni kártérítés összegének a csökkentését is; elsődlegesen 16.000.000 forintra, másodlagosan 17.000.000 forintra, harmadlagosan 18.000.000 forintra. A fellebbezési tárgyaláson tett pontosítás szerint elsődleges kérelmét tartotta fenn.

A vagyoni károk tekintetében fenntartotta elévülési kifogását. Hangsúlyozta, hogy a felszólító levélben megjelölt vagyoni károk (mint általános fogalom, jogcímek és összecszerűség nélkül) és az annak kapcsán meghatározott általános és gyűjtő tételként megjelölt 10.000.000 forint összegű igény nem volt alkalmas az elévülés megszakítására, így a káresemény után több mint öt év elteltével benyújtott keresetlevélben megjelölt vagyoni kártérítés iránti kereset elévült, ezért a vagyoni kártérítés iránti kereset teljes elutasítását kérte. Az elévülésre alapított másodlagos fellebbezési kérelme a vagyoni kártérítés összegének 10.000.000 forintra történő csökkentésére irányult.

A vagyoni kártételeken belül a háztartási kisegítés többletköltségének az 50%-os mérséklését kérte. Álláspontja szerint minden kisgyermek után naponta kell mosni, és a gyermek ruhái együtt moshatóak a család többi tagjának a ruháival, így a mosás nem igényel többletidő-ráfordítást. A mosást és a sterilizálást gépekkel végzik, azok automatizált folyamatok, ezért e tevékenységek kapcsán torzított értékekkel számoltak az I-II. rendű felperesek, amikor annak többlet időigényét 30-30 percben határozták meg.

A ruhakopás költsége címen érvényesített kárigénynek továbbra is az elutasítását kérte. Álláspontja szerint semmilyen többlet adat nem merült fel arra, hogy a beteg gyermeknek nagyobb lenne a ruhaszükséglete, hiszen az egészséges gyerekekhez hasonlóan előbb nő ki a ruhát, minthogy az a mosásban használhatatlanná váljon.

A rehabilitáció többletköltsége címen megállapított kártérítésnek a megváltoztatását kérte, de azt nem jelölte meg, hogy milyen mértékben. Arra hivatkozott, hogy a ... által végzett mozgásfejlesztés és az intenzív spider suit terápia hatékonysága nem egyértelmű, azok hasznosságára nincsenek evidenciák.

A gyógyhatású készítmények és gyógyszerek többletköltsége címen megítélt kártérítésnek a 15%-os

csökkentését kérte. Előadta, hogy a tápszerek kész tápszerek, azokat nem kell elkészíteni, és felbontás után a hűtőben tárolhatóak. A tápszer fogyása esetén azt jelezni kell a háziorvosnak, aki azt nagyobb mennyiségben írja fel közgyógyellátásra.

A gyermekfelügyelet címén érvényesített igénynek az elutasítását kérte, mivel nem hozható okozati összefüggésbe a káreseménnyel, hogy az I-II. rendű felperesnek harmadik gyermeke született, akinek a felügyeletét meg kell oldani.

Az I-III. rendű felperesek fellebbezési ellenkérelmükben azt kérték, hogy a Fővárosi Ítéltábla ne adjon helyt az alperes fellebbezésének.

Álláspontjuk szerint az alperes fellebbezése nem felel meg az eljárási szabályoknak, mivel három különböző összeget jelölt meg, amelyre a nem vagyoni kártérítést kérte csökkenteni, így viszont nem eldönthető, hogy pontosan milyen összegre kéri a leszállítást, vagyis nem határozható meg kellő pontossággal, hogy mennyiben kéri az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását.

Álláspontjuk szerint az alperes elkésztetten terjesztette elő az elévülési kifogást, amit a per jogalapi elbírálását megelőző tárgyalás berekesztéséig meg kellett volna tennie. A jogerős közbenső ítélethez anyagi jogerő fűződik, ami kiterjed mindazon kártételekre, amelyek a korábban előterjesztett keresetben szerepeltek. Ennek okán fogalmilag értelmezhetetlen az elévülési kifogás, mivel azt az alperes az eljárásnak az összecszerúséget vizsgáló szakaszában terjesztette elő. A pert megelőző felszólító levél elévülést gátló hatásához elegendő volt annak megjelölése, hogy pénzkövetelésük jogcíme az alperes által nyújtott szülészeti ellátással okozati összefüggésben okozott károk megtérítése. A felszólító levél tartalmazza, hogy kinek, mennyit, milyen jogcímen és milyen okból fizessen az alperes; e tartalmánál fogva az írásbeli felszólítás megszakította az elévülést. Olyan jogszabály nincsen, ami előírná, hogy a felszólító levélhez igazítsák a követelésüknek az összegét, nincsen jogszabályi akadálya annak, hogy azt a későbbiekben felemeljék, és ezt a keresetfelemelésre vonatkozó eljárási szabályok sem gátolják.

A háztartási kisegítés többletköltségéhez kapcsolódóan előadták: e többlet tevékenységek indokoltságát és időtartamát igazolták, míg az alperes nem ajánlott fel ellenbizonyítást, így részéről csupán bizonyítatlan tényállítás, hogy ezek a munkák kevesebb időt vesznek igénybe. A ruhakopás többletköltségével kapcsolatban hangsúlyozták: higiéniai okokból a III. rendű felperes ruházatát többször kell cserélni, így ugyanazt a ruhadarabot 4-5-ször gyakrabban használja, mint egészséges társai. A rehabilitációs többletköltségekkel kapcsolatban kiemelték a szakvéleményből, hogy valamennyi mozgásterápia hasznos lehet a III. rendű felperes számára. Az alperes által vitatott terápiák a mozgásterápiák közé tartoznak, így indokoltságuk nem kérdőjelezhető meg. Fenntartották, hogy a III. rendű felperesnek por alapanyagú tápszerre van szüksége, ami elkészítése után nem tárolható hűtőszekrényben. Rámutattak: a III. rendű felperes testvérének a felügyeletére, azért volt szükség, mert a súlyosan beteg gyermek és a babakocsiban szállítható csecsemő egyidejű szállítását az I. rendű felperes nem tudta megoldani. Ennélfogva a III. rendű felperes súlyos egészségkárosodása miatt kellett igénybe venni fizetett segítséget testvérének a felügyeletére.

A Fővárosi Ítéltábla felülbírálata az elsőfokú bíróság ítéletének a fellebbezéssel támadott rendelkezéseire terjedt ki, nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének azokat a részeit, amelyek fellebbezés hiányában jogerőre emelkedtek [rég. Pp. 228. § (4) bekezdés].

Az I-III. rendű felperesek fellebbezése és az alperes fellebbezése is részben megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a releváns tényállást hiánytalanul felderítette, arra alapított érdemi döntésével azonban a Fővárosi Ítéltábla nem minden tekintetben értett egyet, ezért azt - a következőkben kifejtésre kerülő indokok alapján - részben megváltoztatta.

A közbenső ítélet jogerőre emelkedésével eldőlt, hogy a kártérítési kereset jogalapja fennáll, ezért fellebbezéssel támadott határozatával az elsőfokú bíróság az I-III. rendű felpereseket megillető kártérítés összegéről döntött. Ehhez a döntési tartalomhoz igazodóan a Fővárosi Ítéltáblának a kártérítésösszegezésének tekintetében kellett felülbírálnia az elsőfokú bíróság ítéletét.

A nem vagyoni kártérítés összegét mindkét fellebbezés érintette: a III. rendű felperes az őt illető nem vagyoni kártérítés felemelését, míg az alperes valamennyi felperest megillető nem vagyoni kártérítés összegének a csökkentését kérte. A fellebbezésekben kifejtett indokok alapján a Fővárosi Ítéltábla egyik felperes tekintetében sem látott indokot a nem vagyoni kártérítés összegének a megváltoztatására.

Az elsőfokú bíróság ítéletéből kitűnően mindhárom felperes tekintetében értékelte azt a nem vagyoni sérelmet, hogy a III. rendű felperes ikertestvére halva született meg. Ennek a sérelemnek a súlyát a III. rendű felperest megillető nem vagyoni kárpótlás összegének a meghatározása során is figyelembe vette. E sérelemnek a számbavétele mellett megállapított nem vagyoni kártérítés nagyságrendjében nem mutat aránytalanságot a hasonló súlyosságú nem vagyoni sérelmet átélt károsultak részére megállapított nem vagyoni kártérítések összegével, így annak felemelése nem volt indokolt.

A nem vagyoni kártérítésösszegezésében kialakult bírói gyakorlatnak nemcsak a III. rendű felperes, hanem az I-II. rendű felperesek részére megállapított kártérítés is megfelelt; az I-III. rendű felpereseket megillető nem vagyoni kártérítésösszege nem mutat aránytalanságot a káresemény idején érvényesülő ár- és értékviszonyokkal sem. Nagyságrendjében a nem vagyoni kártérítésösszege nem minősíthető túlzónak a hasonló ügyekben megállapított nem vagyoni kártérítésekhez viszonyítva sem, így a bíróságokkal szemben támasztott alkotmányossági követelmény: a józanság és mértéktartás elve nem szenvedett csorbát a nem vagyoni kártérítésösszegeinek a meghatározásakor, annak csökkentése ezért nem volt indokolt.

A Fővárosi Ítéltábla a vagyoni kártérítés elévülésére vonatkozó kifogás alaptalanságával kapcsolatban osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, e tekintetben a régi Pp. 254. § (3) bekezdése értelmében visszaüt az elsőfokú bíróság okfejtésére, amelyből - annak szükségtelen megismétlése nélkül - kiemelni a következőket.

Az I-III. rendű felpereseknek az ötéves elévülési időn belül az alpereshez intézett felszólító levele tartalmazza, hogy az I. rendű felperes szülészeti ellátása folytán érvényesítenek kártérítési igényt. Ez a felszólítás a régi Ptk. 327. § (1) bekezdése értelmében megszakította az elévülést; ettől az időponttól számítva a felperesek öt éven belül előterjesztették a kártérítési keresetet, így az időmúlás nem idézhette elő követelésük elenyészését.

Ezzel együtt az időmúlás többletköltségeik növekedéséhez vezetett, hiszen az életkor előrehaladásával a III. rendű felperes fejlesztésének, ápolásának és gondozásának a költségei is egyre nagyobb összeget tettek ki. Az elévülés szabályai nem zárják ki, hogy az I-II. rendű felperesek az elévülési időn belül érvényesített kártérítési követelésüket az időközben felmerült költségeik összegével feleljenék. Az elsőfokú bíróság ezért helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az I-II. rendű felpereseknek a vagyoni kártérítés iránti teljes igénye érvényesíthető a bíróság előtt.

Az I-II. rendű felperesek az ápolási és gondozási többletköltség felemelését arra hivatkozással kérték, hogy a nevelési intézményekben (az óvodában és az iskolában) a III. rendű felperest súlyos egészségkárosodása és nagyfokú képességcsökkenése miatt három ellátandó személyként veszik számításba. Álláspontjuk szerint ez alátámasztja, hogy egy egészséges gyermek neveléséhez szükséges 6,5 órás időráfordítás megháromszorozódik a III. rendű felperes otthoni ápolása és

gondozása során. A többletköltség e módon történő meghatározásának az indokoltságát azonban az I-II. rendű felperesek munkaóra kimutatása nem támasztja alá. Mielőtt az I-II. rendű felperesek egységesen 13 órás többlettevékenységet számítottak fel, benyújtottak egy kimutatást, melyben a 2009. november 12-től 2018. augusztus 31. napjáig tartó időszakban 5,21 óra és 10,18 óra közötti időtartamban határozták meg a III. rendű felperes ápolásával és gondozásával töltött időtartamot, ami azt tükrözi, hogy ennek a tevékenységnek az elvégzése nem igényelt napi 13 órát (a 2018. szeptember 10-i keltezésű 65. sorszám alatt csatolt beadvány). Ez az időtartam kimutatás megerősíti: az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor a munkaidő-ráfordítás mértékét csökkentette. A csökkentés mértékét azonban a Fővárosi Ítéltábla némileg túlzónak tartotta. Az otthon töltött napok és intézményben töltött napok számát, valamint az eltérő mértékű ápolási-gondozási többlettevékenység időigényességét figyelembe véve, a Fővárosi Ítéltábla mérlegelés útján napi 8 órában határozta meg a III. rendű felperes ápolásának és gondozásának elvégzéséhez szükséges többlettevékenység időtartamát. Ennek megfelelően az e jogcímen fizetendő lejárt járadék összegét 8.037.612 forintra, míg a folyamatosan fizetendő havi járadék összegét 80.976 forintra felemelte.

A háztartási kisegítés többletköltsége címén megállapított kártérítés összegének a megváltoztatására a Fővárosi Ítéltábla nem látott okot. E tevékenység időtartamát az elsőfokú bíróság mérlegelés útján határozta meg 30%-kal csökkentve az I-II. rendű felperesek által megjelölt 2,5-3 órás időtartamot. A fokozott higiénés követelményeknek a biztosítását szolgáló tevékenységek ezen az időtartamon belül is elvégezhetőek, a tevékenységek jellegéből (többször mosás, többször takarítás, külön főzés stb.) nem vonható le olyan következtetés, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított időtartam nem elegendő azok elvégzésére. Ugyanakkor a Fővárosi Ítéltábla az időtartam alperes által kért további 50%-os csökkentését sem látta indokoltnak, különös tekintettel arra, hogy a bázisadatok is becslésen alapulnak, nem létezik olyan adatbázis, amelyből egyértelműen meghatározható lenne egy egészséges gyermek felnevelésével szükségképpen felmerülő háztartási munkák időigényessége. Az általános élettapasztalat szerint az elsőfokú bíróság által megállapított időtartam tükrözi a háztartási kisegítés többlettevékenységének az időigényességét, így a felülmérlegelésre a Fővárosi Ítéltábla nem talált indokot.

A ruhakopás többletköltségeinek a felmerülését a bizonyítékok alátámasztották. A szakértői vélemény megerősítette, hogy állapota miatt a III. rendű felperes napi rendszerességgel gyakrabban kerül átöltöztetésre, mint egy egészséges gyermek. Ebből eredően ruhái - azok gyakoribb mosását is figyelembe véve - gyorsabban kopnak el, mint egy egészséges gyermeké. A bizonyított tényekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az e címen igényelt kártérítési igénynek sem az elutasítására, sem a kártérítés csökkentésére nem látott indokot.

Az alperes indokolatlanul kérte a rehabilitációs többletköltségek összegének a csökkentését is. Az aggálytalan szakértői vélemény alátámasztotta, hogy a III. rendű felperes számára hasznos lehet minden mozgásterápia, még azok a terápiák is, amelyek hatékonysága szakorvosi adatokkal idáig nem nyert igazolást. A terápiás céllal végzett mozgások, illetve mozgások ugyanis hozzájárulhatnak a III. rendű felperes mozgáskoordinációjának a fejlődéséhez, és egyidejűleg elősegíthetik az ezzel kapcsolatos agyi funkciók javulását. E terápiás előnyökre figyelemmel az I-II. rendű felperesek beteg gyermekük fejlesztése érdekében indokoltan vállalták a ... által végzett mozgásfejlesztésnek és a spider suit terápiának a költségeit, azok megtérítése alól az alperes nem mentesülhet [rég. Ptk. 355. § (4) bekezdése].

Az elsőfokú bíróság a gyógyszerek és gyógyhatású készítmények beszerzésének a többletköltségét helyesen állapította meg. A tápszerek tárolására vonatkozó alperesi érvelés nem ingatja meg a

mérlegelés helytállóságát, mivel nem támasztotta alá, hogy a III. rendű felperes táplálásához kevesebb tápszerre lenne szükség. A tárolásra vonatkozó alperesi érvelés nem áll összhangban a szakértői véleménnyel sem, emellett az alperes nem fejtette ki kellő világossággal, hogy a tápszerek beszerzésével kapcsolatos kiadások csökkentését milyen módon tenné lehetővé a tápszerek felhasználási útmutatójában feltüntetett szerinti tárolás. Az ugyanis nem bizonyosodott be, hogy az I-II. rendű felperesek nem a felhasználási javaslatnak megfelelően alkalmazzák és tárolják a tápszereket, vagyis a tápszerrel kapcsolatos kiadásai a gyártó által előírt felhasználási mód betartása mellett merültek fel. Erre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla nem látott indokot az e jogcímen megállapított kártétel összegének a csökkentésére.

A gyermekfelügyelet címén igényelt kártérítést az alperes azért ellenezte, mert az nem a III. rendű felperes ellátásával és gondozásával felmerülő többletkiadás. Ezzel az érveléssel a Fővárosi Ítéltábla egyetértett, hiszen az I-II. rendű felperesek ... utónevű gyermeke a III. rendű felperes megszületése után született meg. A csecsemőkorú kistestvér felügyeletéről a szülőknek mindenképpen gondoskodniuk kellett volna függetlenül attól, hogy milyen a nagyobb gyermekük (gyermekeik) egészségi állapota. A szülők tisztában voltak azzal, hogy harmadik gyermekük felügyeletét a III. rendű felperes ellátása mellett kell megoldaniuk, ennek költsége ezért nem értékelhető a III. rendű felperes betegségével okozati összefüggésben felmerülő kiadásnak. Okozati összefüggés hiányában a Fővárosi Ítéltábla 864.000 forinttal csökkentette az I-II. rendű felpereseket megillető kártérítés összegét.

Az I-II. rendű felperesek helyesen mutattak rá, hogy az elsőfokú bíróság a kereseti kérelem korlátait megsértve döntött arról, hogy a jövedelemvesztés egyetemlegesen illeti meg őket. Ezen a jogcímen csupán az I. rendű felperes lépett fel kártérítési igénnyel, a Fővárosi Ítéltábla ezért - a régi Pp. 215. §-ában foglalt eljárási szabály megsértésének a kiküszöbölése végett - az I. rendű felperes javára kötelezte az e jogcímen fennálló fizetési kötelezettség teljesítésére az alperest, egyúttal az I-II. rendű felpereseket egyetemlegesen megillető kártérítés összegét csökkentette 1.771.146 forinttal, továbbá ezen összeg 2012. október 18-tól járó törvényes mértékű kamatával.

Az elsőfokú bíróság mintegy 200.000 forinttal magasabb összegben állapította meg a túlnyomórészt pernyertes I-III. rendű felpereseket megillető perköltség összegét, mint ahogy az az alperest terhelő marasztalási összeg alapján kiszámítható lenne. Ez azt jelenti: az elsőfokú bíróság - a felhívott 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdése alapján - az ügy bonyolultságára, valamint a tényleges ügyvédi tevékenység munka- és időigényességére figyelemmel megnövelte a pernyertesség értékéhez igazodóan kiszámítható ügyvédi munkadíj összegét. A Fővárosi Ítéltábla az ügyvédi munkadíj további felemelésére nem látott indokot, így az I-III. rendű felperesek erre irányuló fellebbezésének nem adott helyt.

Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla a régi Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és - a rendelkező részben foglaltak szerint - csökkentette az I-II. rendű felpereseket egyetemlegesen megillető kártérítésnek és járadéknak az összegét, egyidejűleg további kártérítés fizetésére kötelezte az alperest az I. rendű felperes javára, míg egyebekben helybenhagyta azt.

A fellebbezés tekintetében az alperes minősül nagyobb arányú pervesztesnek, ezért a régi Pp. 81. § (1) bekezdése értelmében köteles megtéríteni az I-III. rendű felperesek részére a jogi képviselőjük ellátásával felmerült fellebbezési eljárási költségeiknek az arányos részét. Ennek összegét a Fővárosi Ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja és az (5), (6) bekezdései alapján a tényleges ügyvédi tevékenységre figyelemmel mérlegeléssel állapította meg,

amelyhez a 4/A. § (1) bekezdése értelmében hozzáadódik az áfa.

Az I-III. rendű felperesek személyes költségmentessége és az alperes személyes illetékmentessége folytán a le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket az Itv. 56. § (1) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a szerint az állam viseli.

Budapest, 2019. május 29.

. Sághy Mária s.k.  
a tanács elnöke

Dr. Csordás Csilla s.k.  
előadó bíró

Dr. Csóka István s.k.  
bíró